

គោលការណ៍ណែនាំការអនុវត្តន៍ល្អក្នុងឱសថស្ថាន

(GOOD PHARMACY PRACTICE GUIDE)

I. សេចក្តីផ្តើម

សេវាសុខភាព ត្រូវមានការចូលរួមពីគ្រប់អ្នកដែលមានវិជ្ជាជីវៈទាក់ទងនឹងវិស័យសុខាភិបាល ក្នុងនោះឱសថការីជាសមាជិកមួយ ដែលមានតួនាទី និងភារៈកិច្ចលើកកម្ពស់ការប្រើប្រាស់ឱសថដើម្បីធានាសុខភាពអ្នកជំងឺឲ្យបានល្អប្រសើរ ។

គោលការណ៍ណែនាំការអនុវត្តន៍ល្អក្នុងឱសថស្ថាន ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីធានានូវឱសថដែលមានគុណភាព សុវត្ថិភាព និងប្រសិទ្ធភាពជូនដល់អ្នកជំងឺ។ ឱសថការី និងជំនួយការឱសថការីមានមុខងារយ៉ាងសំខាន់ ដើម្បីធានាថា អ្នកជំងឺពិតជាបានយល់ដឹង អំពីឱសថដែលពួកគាត់ត្រូវប្រើប្រាស់។ វាជាការចាំបាច់ណាស់ ដែលឱសថការីត្រូវផ្តល់នូវដំបូន្មានល្អៗ ចំពោះការប្រើប្រាស់ឱសថ និងព័ត៌មានដទៃទៀតដល់អ្នកជំងឺ ។

ឱសថស្ថានត្រូវរៀបចំឲ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមលក្ខខណ្ឌបច្ចេកទេស មានអនាម័យទាំងខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ មានឧបករណ៍សម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់ និងមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ដើម្បីឲ្យបុគ្គលិកក្នុងឱសថស្ថានមានភាពងាយស្រួល ក្នុងការបំពេញតួនាទី និងភារៈកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ក្នុងនាមអ្នកមានវិជ្ជាជីវៈថែរក្សាសុខភាពសាធារណៈ ឱសថការីត្រូវបង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញជាប្រចាំ ដោយគោរពទៅតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ។

គោលការណ៍ណែនាំការអនុវត្តន៍ល្អ ក្នុងឱសថស្ថាននេះ ត្រូវបានរៀបចំ និងកែសម្រួលឡើងវិញដោយនាយកដ្ឋានឱសថចំណីអាហារ បរិក្ខារពេទ្យ និងគ្រឿងសំអាង នៃ ក្រសួងសុខាភិបាល ដើម្បីតំរូវទិសដល់ឱសថការីទាំងអស់ ក្នុងការផ្តល់នូវការការពារ និងថែរក្សាសុខភាពសាធារណៈប្រកបដោយ ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

II. ការរៀបចំគ្រឹះស្ថានលក់ឱសថ (ឱសថស្ថាន)

ក- គ្រឹះស្ថានលក់ឱសថ

១-ឱសថស្ថានត្រូវញែកឲ្យដាច់ពីកន្លែងស្នាក់នៅ

២-ឱសថស្ថានត្រូវមានលក្ខណៈអនាម័យទាំងខាងក្នុង (ជញ្ជាំង ពិដាន កម្រាលឥដ្ឋ) និងខាងក្រៅឲ្យបានល្អស្អាតជាប្រចាំ ។

៣-ទំហំគ្រឹះស្ថានលក់ឱសថ ៖

ឱសថស្ថានត្រូវមានទំហំតូចបំផុតគឺ $4 \times 5\text{ម} = 20\text{ម}^2$ (មិនរាប់បញ្ចូលទំហំឃ្លាំងស្តុក)
និងឱសថស្ថានរងត្រូវមានទំហំតូចបំផុតគឺ $4 \times 4\text{ម} = 16\text{ម}^2$

៤-ស្លាកសញ្ញាឱសថស្ថាន ៖

៤-១.ស្លាកសញ្ញា ត្រូវមានទំហំយ៉ាងតូច $0,6\text{ម} \times 3,8\text{ម}$

៤-២.ផ្ទៃពណ៌ស អក្សរពណ៌ទឹកប៊ិច (ខៀវ)

៤-៣.អក្សរខ្មែរ ត្រូវមានទំហំធំជាង និងសរសេរពីលើអក្សរបរទេស (បារាំង
ឬអង់គ្លេស)

៤-៤.ត្រូវសរសេរឈ្មោះអ្នកទទួលខុសត្រូវបច្ចេកទេស ពីក្រោមឈ្មោះគ្រឹះស្ថាន
លក់ឱសថ

៤-៥.អាស័យដ្ឋាន លេខទូរស័ព្ទ ទូរសារ អ៊ីមែល ត្រូវដាក់នៅផ្នែកខាងក្រោមនៃ
ស្លាកសញ្ញា

៤-៦.និមិត្តសញ្ញាឱសថសាស្ត្រពណ៌បៃតង ត្រូវដាក់នៅជ្រុងខាងស្តាំនៃស្លាក
សញ្ញា

៥-ឱសថស្ថាន ត្រូវមានទូរបញ្ជូរ ទូរតាំងគ្រប់គ្រាន់ នឹងរៀបចំឲ្យមានសណ្តាប់ធ្នាប់
សមស្របតាមបច្ចេកទេស នៃការគ្រប់គ្រងឱសថ ។

៦-ឱសថស្ថានត្រូវមានឃ្លាំងស្តុក សំរាប់ដាក់ឱសថ សម្ភារៈ បរិក្ខារពេទ្យ ។

ឃ្លាំងស្តុកឱសថត្រូវមានលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

៦-១.ទំហំសមស្របតាមបរិមាណឱសថ (តូចបំផុត $3\text{ម} \times 4\text{ម}$) និងរៀបចំឲ្យមាន
សណ្តាប់ធ្នាប់ ចៀសវាងការច្រឡំរវាងឱសថ និងឱសថផ្សេងទៀត ។

៦-២.មានកំណល់គ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឲ្យខ្យល់អាចធ្វើចលនាបាន

៦-៣.មានម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងត្រូវធ្វើកំណត់ត្រាសីតុណ្ហភាពជាប្រចាំ (មើលឧប
សម្ព័ន្ធ១)។អ្នកកត់ត្រាសីតុណ្ហភាពត្រូវសរសេរសីតុណ្ហភាពកំពុងពិនិត្យចុះពេល
ម៉ោង ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំកត់ត្រា ចុះហត្ថលេខា និងឈ្មោះអ្នកពិនិត្យ លើឯកសារ
កំណត់ត្រា ។

៦-៤.សាលាកប័ត្រឃ្លាំងត្រូវបំពេញឲ្យបានជាប្រចាំគ្រប់មុខឱសថដែលមាន
(មើលឧបសម្ព័ន្ធ២)។

៧- ឱសថស្ថាន ត្រូវមានបំពាក់ម៉ាស៊ីនត្រជាក់ និងពន្លឺឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ព្រមទាំងមាន
មធ្យោបាយ សំរាប់ត្រួតពិនិត្យប្រកបដោយសុវត្ថិភាព ។

៨- ក្នុងករណីឱសថស្ថានមានលក់ឱសថ ដែលត្រូវការប្រព័ន្ធត្រជាក់ដូចជា Vaccine
។ល។ ត្រូវមានទូរទឹកកក ដែលភ្ជាប់ជាមួយឧបករណ៍វាស់សីតុណ្ហភាព និងត្រូវធ្វើ
កំណត់ត្រាដោយមានចុះថ្ងៃខែឆ្នាំ ម៉ោង សីតុណ្ហភាព ហត្ថលេខា និងឈ្មោះអ្នកធ្វើ
តំណត់ត្រា (មើលឧបសម្ព័ន្ធ៣)។

៩-ក្នុងករណីឱសថស្ថាន មានលក់ឱសថពិសេសៗ ដូចជាឱសថញៀន ឱសថព្យាបាល ជំងឺផ្លូវចិត្ត ត្រូវមានទម្រង់ដាក់ដោយឡែក និងត្រូវចាក់សោរជាប្រចាំ និងមានការត្រួតពិនិត្យពីឱសថការី ។

១០-ឱសថស្ថាន ត្រូវមានឧបករណ៍ពន្លត់អគ្គីភ័យ និងដាក់នៅកន្លែងងាយយកមកប្រើប្រាស់នៅពេលមានអាសន្ន។

១១-ឱសថស្ថានត្រូវមានកន្លែង(តុ)សំរាប់ផ្តល់ប្រឹក្សារវាងឱសថការីជាមួយអតិថិជន។

១២-ឱសថស្ថាន ត្រូវមានច្រកសុវត្ថិភាពសំរាប់ពេលមានអាសន្នណាមួយកើតឡើង ។

១៣-បុគ្គលដែលគ្មានភារកិច្ច ពុំអនុញ្ញាតចូលក្នុងកន្លែងផ្តល់ឱសថឡើយ ។

១៤-ក្នុងឱសថស្ថានពុំត្រូវមានសំលេងណាមួយដែលរំខានដល់បុគ្គលិក និងអតិថិជនឡើយ។

១៥-ឱសថស្ថាន ត្រូវមានប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាព ឧទាហរណ៍ ការពារចោរកម្ម។ល។

១៦-លក្ខខណ្ឌផ្សេងៗទៀត ត្រូវបានកំណត់ដើម្បីការពារសុវត្ថិភាពសាធារណៈជន និងបុគ្គលិកធ្វើការក្នុងឱសថស្ថាន ឧទាហរណ៍ ហាមដក់បារី។ល។

ខ.សម្ភារៈបរិក្ខារ (EQUIPMENTS)

ឱសថការី និងម្ចាស់ទុន ត្រូវធានាថាមានសម្ភារៈ បរិក្ខារប្រើប្រាស់ក្នុងឱសថស្ថានគ្រប់គ្រាន់ និងសមរម្យសំរាប់ពេលប្រតិបត្តិការ។ រាល់សម្ភារៈ បរិក្ខារត្រូវតែស្អាត និងត្រូវបានត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំមុននឹងប្រើប្រាស់៖

១-ឧបករណ៍រាប់គ្រាប់ថ្នាំ ត្រូវមានទំហំសមល្មម ផ្ទៃរលោង មិនច្រេះ ឬធ្វើពីសារធាតុដែលមិនអាចមានសំណឹក ឬច្រេះ ឬមានប្រតិកម្មជាមួយឱសថ និងត្រូវរក្សាទុកសំរាប់គោលបំណងរាប់គ្រាប់ថ្នាំ និងចែកចាយតែប៉ុណ្ណោះ ។

២-ក្នុងករណី មានលក់ វ៉ាក់សាំង និងឱសថមួយចំនួនទៀតដែលត្រូវរក្សាទុកក្នុងប្រព័ន្ធត្រជាក់ ត្រូវមានទូរទឹកកកសំរាប់ស្តុក ដោយមានភ្ជាប់សីតុណ្ហមាត្រ (Thermometer) ដែលអាចរក្សាសីតុណ្ហភាពឲ្យនៅចន្លោះពី ២ ទៅ ៨ អង្សាសេ។ សីតុណ្ហភាពត្រូវត្រួតពិនិត្យ និងកត់ត្រាជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីធានាថាវ៉ាក់សាំងក្នុងចន្លោះសីតុណ្ហភាពដែលបានកំណត់ ។

៣.ពុំអនុញ្ញាតឲ្យដាក់ក្នុងទូរទឹកកកបានឡើយក្រៅពី វ៉ាក់សាំង និងឱសថចាំបាច់មួយចំនួន។

III. ការងារគ្រប់គ្រងឱសថស្ថាន

ក.ភាពស្អាត និងអនាម័យ

១-ឱសថការី និងបុគ្គលិក បំរើការងារក្នុងឱសថស្ថានត្រូវពាក់ឯកសណ្ឋានពេទ្យ តាមការកំណត់របស់ក្រសួងសុខាភិបាល និងត្រូវអនាម័យខ្លួនប្រាណជាប្រចាំ។

២- ក្នុងករណី ឱសថការី និងបុគ្គលិកមានរបួស ឬជំងឺលើស្បែកត្រូវរុំឲ្យបានជិតល្អ ដោយបង់រ៉ូ ឬកំប្រែស។

៣- ឱសថការី ឬបុគ្គលិក ត្រូវចៀសវាងការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ដៃជាមួយផលិតផលឱសថ

៤- ការដក់បារី ការបរិភោគចំណីអាហារក្នុងឱសថស្ថាន ត្រូវហាមឃាត់ ។

ខ. ការទិញឱសថចូល

១- រាល់ការទិញឱសថពីគ្រឹះស្ថានផលិតឱសថ ឬគ្រឹះស្ថានអាហារវិទ្យា នីហារវិទ្យាឱសថ និងឱសថស្ថានស្របច្បាប់ ឱសថការី និងម្ចាស់ទុនឱសថស្ថានត្រូវធានាថា៖

-ត្រូវមានវិក័យប័ត្រទិញ ត្រឹមត្រូវ(មើលឧបសម្ព័ន្ធ៤) ។

-វិក័យប័ត្រត្រូវរក្សាទុករហូតឱសថទាំងនោះហួសកាលកំណត់ប្រើ ទោះបី ឱសថទាំងនោះបានលក់ចេញអស់ពីឱសថស្ថានក៏ដោយ។

-ឱសថទាំងអស់ក្នុងឱសថស្ថាន ត្រូវមានលក្ខណៈប្រអប់ឬកំប៉ុងឱសថ។

គ.ការទុកដាក់ ឬស្តុកឱសថ

១-គ្រប់ឱសថទាំងអស់ ត្រូវរក្សាទុកក្នុងប្រអប់ ឬកំប៉ុងដើមរបស់គ្រឹះស្ថានផលិត ឱសថ។ ក្នុងករណីចាំបាច់(សម្ភារៈវេជ្ជខ្ទប់មានការខូចខាត) ការផ្លាស់ប្តូរសម្ភារៈវេជ្ជខ្ទប់ ថ្មីអាចអនុញ្ញាតបាន ប៉ុន្តែត្រូវប្រាកដថា គ្មានការប៉ះពាល់ដល់គុណភាពឱសថ និងត្រូវចំណងព័ត៌មានផ្សេងៗពីកំប៉ុងចាស់ ឬប្រអប់ចាស់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ រួចបិទ លើកំប៉ុងថ្មី។ ព័ត៌មានទាំងនេះ រួមមាន ឈ្មោះពាណិជ្ជកម្ម ឈ្មោះហៅទូទៅ (generic name) កំរិត (Strength) បរិមាណ ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំផលិត ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំផុតកាលកំណត់ប្រើ និងឈ្មោះគ្រឹះស្ថានផលិតឱសថ។

២-ឱសថទាំងអស់ ត្រូវរក្សាទុកតាមលក្ខខណ្ឌ ដែលបានសរសេរលើប្រអប់ ឬកំប៉ុង តាមការកំណត់របស់គ្រឹះស្ថានផលិតដូចជា ត្រូវចៀសវាងការទុកដាក់ឱសថប៉ះ ពាល់ផ្ទាល់ជាមួយពន្លឺព្រះអាទិត្យ សំណើម និងកំដៅខ្ពស់ ។

៣-ឱសថ សំរាប់ប្រើផ្នែកខាងក្រៅ (External use) ត្រូវទុកដោយឡែកពីឱសថប្រើផ្នែក ខាងក្នុងខ្លួន (Internal use)។ ឱសថទាំងអស់ គួររៀបតាមលំដាប់អក្សរ (alphabetical order) ឬតាមប្រភេទព្យាបាល ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការរក ។

៤-ឱសថខូចគុណភាព និងហួសកាលកំណត់ប្រើប្រាស់ ត្រូវកំទេចចោលតាមការណែនាំរបស់ក្រសួងសុខាភិបាល ។

ឃ- ការចែកចាយឱសថ

ឱសថការី ត្រូវចូលរួមដោយផ្ទាល់នូវរាល់សកម្មភាពចែកចាយ និងប្រឹក្សាយោបល់ ជាមួយអ្នកជំងឺ ។

១- ការទទួលវេជ្ជបញ្ជា៖

ឱសថការី ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ និងបកស្រាយរាល់មុខឱសថតាមវេជ្ជបញ្ជា ព្រមទាំង ដោះស្រាយរាល់បញ្ហាមិនច្បាស់លាស់ មុននឹងធ្វើការផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ។

ឱសថការីត្រូវធានាថា ៖

- វេជ្ជបញ្ជាមានភាពច្បាស់លាស់។ ក្នុងករណីមានការសង្ស័យលើវេជ្ជបញ្ជា ឱសថការី ត្រូវទំនាក់ទំនងជាមួយគ្រូពេទ្យព្យាបាល។

- ត្រូវអនុលោមទៅតាមគ្រប់តម្រូវការដែលបានកំណត់ក្នុងវេជ្ជបញ្ជា (មើលឧបសម្ព័ន្ធ៥)

- ឱសថត្រូវតែផ្តល់ឲ្យចំគោលដៅសំរាប់ជំងឺដែលត្រូវព្យាបាល

- ត្រូវមានភាពត្រឹមត្រូវលើកំរិតប្រើ ចំនួនដងដែលត្រូវប្រើ និងរយៈពេលព្យាបាល

- ហាមលក់ជូនអ្នកជំងឺនូវវេជ្ជបញ្ជាដែលបានប្រើប្រាស់រួចហើយ (ក្នុងករណីមិនសមស្រប)

- វេជ្ជបញ្ជាតែមួយមិនត្រូវមានឱសថពីរមុខក្នុងក្រុមព្យាបាលតែមួយ សំរាប់ព្យាបាលអ្នកជំងឺម្នាក់

- រាល់វេជ្ជបញ្ជាដែលមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ឬសង្ស័យគឺមិនត្រូវទទួលទេ (ឧ. កំរិតប្រើខ្ពស់ពេក ឬលើសពីកំរិតដែលបានបង្ហាញលើស្លាកសញ្ញាដែលបិទលើប្រអប់ ឬដប) ត្រូវសុំការបញ្ជាក់បន្ថែមពីវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគ្រូពេទ្យដែលចេញវេជ្ជបញ្ជានេះ រួចកត់ត្រាទុក ឬធាតុចម្លងជាឯកសារ មុននឹងផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ ។

២-ការបញ្ជាក់បន្ថែម ឬការកែតម្រូវវេជ្ជបញ្ជាពីគ្រូពេទ្យ៖

រាល់ទំរង់នៃការបញ្ជាក់បន្ថែម ឬកំណែតម្រូវវេជ្ជបញ្ជា ដោយវេជ្ជបណ្ឌិត ឬគ្រូពេទ្យត្រូវកត់ត្រាទុកជាឯកសារ រួមមាន ៖

- ឈ្មោះគ្រូពេទ្យ ឬវេជ្ជបណ្ឌិត

- មូលហេតុនៃការកែតម្រូវ ឬបញ្ជាក់បន្ថែម

- ឈ្មោះ កំរិត រូបសណ្ឋាន និងបរិមាណឱសថ

- ថ្ងៃខែឆ្នាំ នៃការកែតម្រូវ ឬបញ្ជាក់បន្ថែម

- ឈ្មោះ និងហត្ថលេខារបស់ឱសថការី ដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ ។

៣- ការវេចខ្ចប់ និងការបិទស្លាកបង្ហាញ

មុននឹងធ្វើការផ្តល់ឱសថដល់អ្នកជំងឺ ឱសថការីត្រូវបញ្ជាក់ព័ត៌មានមួយចំនួនលើស្លាកបង្ហាញ ។

ក-ព័ត៌មានលើស្លាកបង្ហាញ (Label)៖

- ឈ្មោះហៅទូទៅ (generic name) រូបសណ្ឋាន (form) និងកំរិត (Strength)
- របៀប និងកំរិតប្រើ
- ឈ្មោះ និងអាយុអ្នកជំងឺ
- លេខវេជ្ជបញ្ជា ឬលេខអត្តសញ្ញាណណាមួយ
- ឈ្មោះ អាសយដ្ឋាន និងលេខទូរស័ព្ទរបស់ឱសថស្ថានដែលផ្តល់ឱសថ
- ការណែនាំពីរបៀបទុកដាក់(Storage)និងថ្ងៃខែឆ្នាំ ហួសកាលកំណត់ប្រើប្រាស់
- ការប្រុងប្រយ័ត្នផ្សេងៗទៀត។

ខ-គុណភាពស្លាកបង្ហាញ (Label)៖

គ្រប់ស្លាកបង្ហាញត្រូវ Print ដោយ computer ឬសរសេរដោយដៃ ចៀសវាងការកោសប្រលុបណាមួយលើស្លាកបង្ហាញ ។

គ-ភាសាដែលត្រូវប្រើលើស្លាកបង្ហាញ ៖

ត្រូវប្រើភាសាសាមញ្ញ ដែលអ្នកជំងឺងាយយល់ងាយចងចាំ ឧ. «ត្រចៀក» មិនត្រូវប្រើពាក្យសោតវិញ្ញាណ ឬព្រះកាណ៌។ “ភ្នែក” មិនត្រូវប្រើពាក្យ “ចក្ខុ” ទេ ។

ឃ- ប្រអប់ ឬកំប៉ុងដាក់ឱសថ

- ឱសថស្ថានត្រូវប្រើប្រាស់តែប្រអប់ ឬកំប៉ុងដែលត្រូវផ្តល់ដោយគ្រឹះស្ថានផលិតឱសថ ដោយផ្ទាល់
- ក្នុងករណីចាំបាច់ ឱសថស្ថានត្រូវប្រើប្រអប់ ឬកំប៉ុងឱសថថ្មីមកជំនួសបានលុះត្រាតែត្រូវចំលងព័ត៌មានផ្សេងៗ ដែលមានលើប្រអប់ ឬកំប៉ុង ពីប្រភពដើមរួចបិទលើប្រអប់ ឬកំប៉ុងថ្មីរៀងរាល់ពេល។

ង.ការបិទស្លាកបង្ហាញ (Label) លើប្រអប់ ឬកំប៉ុង ឬកញ្ចប់ដាក់ឱសថ

- ស្លាកបង្ហាញ(Label)ត្រូវបិទឲ្យជាប់ល្អលើបន្ទះឱសថ ឬប្រអប់ ឬកំប៉ុង ឬកញ្ចប់ដាក់ឱសថ។
- ស្លាកបង្ហាញ (Label) ដែលបិទលើប្រអប់ ឬកំប៉ុង ឬកញ្ចប់ដាក់ឱសថ ត្រូវធានាថាជាប់ល្អអាចមើលអក្សរឃើញច្បាស់ ។

ព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួនដែលត្រូវសរសេរលើស្លាកបង្ហាញមាន៖

- ឈ្មោះហៅទូទៅ (generic name) រូបរាង (form) កំរិត (Strength)
- របៀបទុកដាក់ (Storage)
- លេខឡូត៍(batch/lot number)
- ថ្ងៃខែឆ្នាំ ហួសកាលកំណត់ប្រើ
- ឈ្មោះគ្រឹះស្ថានផលិតឱសថ

៤-ការប្រឹក្សាយោបល់

ឱសថការីមានកាតព្វកិច្ចចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការងារផ្តល់ព័ត៌មានផ្សេងៗទាក់ទងនឹងឱសថដល់អ្នកជំងឺ ព្រោះដើម្បីធានាថា ឱសថទាំងនោះត្រូវប្រើប្រាស់ប្រកបដោយសុវត្ថិភាព។ ដើម្បីបំពេញកាតព្វកិច្ចប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ការសរសេរ និងការពន្យល់ដោយផ្ទាល់មាត់ពិតជាមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ព្រោះបើគ្រាន់តែសរសេរដោយពុំបានពន្យល់ដោយផ្ទាល់មាត់ វាអាចបណ្តាលឲ្យមានការភាន់ច្រឡំ ឬបកស្រាយខុសតែបើគ្រាន់តែពន្យល់ដោយផ្ទាល់មាត់ តែពុំបានសរសេរ វាអាចភ្លេចយ៉ាងងាយ ។

ចំនុចមួយចំនួនខាងក្រោម ដែលឱសថការីត្រូវប្រើក្សាជាមួយអ្នកជំងឺរួមមាន ៖

- ឈ្មោះឱសថ និងរបៀបប្រើ
- កំរិតប្រើ ចំនួនដងដែលត្រូវប្រើ និងរយៈពេលនៃការព្យាបាល
- ការណែនាំពិសេសសំរាប់ ការរៀបចំជាមុនមួយចំនួនដូចជា ត្រូវប្រើទឹកធម្មតា ទឹកក្តៅឬត្រជាក់ ឬលាយទឹកជាមុន មុននឹងប្រើប្រាស់ ឧ. ឱសថម្សៅ....។ល។
- ការណែនាំពិសេសសំរាប់ការប្រើប្រាស់ (ឧ. ឱសថបាញ់តាមច្រមុះ Nasal spray) និងឱសថដែលបិទជាប់ស្បែក (Transdermal Patche) ។ល។
- ការណែនាំពីការហាមប្រើ ឬប្រតិកម្មផ្សេងៗជាមួយឱសថផ្សេងៗទៀត ឬជាមួយម្ហូបអាហារ
- ផលរំខាន និង ប្រតិកម្មរំខានរបស់ឱសថ មួយចំនួនដែលអាចជួបប្រទះ
- សកម្មភាពដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងករណីប្រើខុសកំរិតឱសថ
- ការទុកដាក់ឱសថឲ្យបានត្រឹមត្រូវ (Proper Storage)
- ព័ត៌មានពិសេសផ្សេងៗទៀតដែលទាក់ទងនឹងអ្នកជំងឺ ឬឱសថទាំងនេះ។
- ត្រូវមានបរិយាយប័ណ្ណឱសថក្នុងប្រអប់ជាប្រចាំ។

ង.កំហុសមួយចំនួននៃការចែកចាយ (Dispensing Errors)

កំហុសមួយចំនួន អាចនឹងកើតមាននៅពេលផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ។ កំហុសទាំងនោះមានដូចជា ការផ្តល់ឱសថខុស ឱសថត្រឹមត្រូវតែបិទខុសស្លាកបង្ហាញ (Wrongly Labelled) ខុសបរិមាណ ឱសថត្រឹមត្រូវតែខុសនឹងធាតុរំលាយ ឬក៏ផ្តល់ឱសថខុសអ្នកជំងឺ ឬឱសថហួសកាលកំណត់ប្រើប្រាស់ ។

កំហុសខាងលើនេះ ភាគច្រើនកើតដោយកត្តាមនុស្សក្នុងការជ្រើសរើសឱសថ និងការបកស្រាយវេជ្ជបញ្ជាមិនត្រឹមត្រូវ ឬវេជ្ជបញ្ជាមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ។

ដើម្បីចៀសវាងកំហុសទាំងឡាយខាងលើ ឱសថការី ត្រូវចាត់វិធានការដូចខាងក្រោម

- ១-ការជ្រើសរើសឱសថមិនត្រឹមត្រូវ៖

- ឱសថទាំងអស់មិនគួរទុកដាក់ជាក្រុម ទៅតាមគ្រឹះស្ថានផលិតឱសថនោះទេ ព្រោះឱសថទាំងនោះ ភាគច្រើនមានការវេចខ្ចប់ និងស្លាកសញ្ញាប្រហែលគ្នា ហេតុនេះវាអាចបណ្តាលឲ្យភាន់ច្រឡំ ក្នុងពេលមមាញឹកខ្លាំង។
- ត្រូវធ្វើការញែកឲ្យដាច់ រវាងប្រអប់ឱសថដែលមានឈ្មោះស្រដៀងគ្នា ឬឱសថ ដែលមានកំរិតប្រើខុសគ្នាតែមានការវេចខ្ចប់ស្រដៀងគ្នា
- មិនត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យបុគ្គលិកដែលមិនបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលធ្វើការវេច ខ្ចប់ ឬផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺទេ
- មិនត្រូវជ្រើសរើសបុគ្គលិកដែលមានភាពមិនប្រក្រតីមកបំរើការក្នុងឱសថស្ថាន ទេ។

២- ការបកស្រាយវេជ្ជបញ្ជាមិនត្រឹមត្រូវ

វេជ្ជបញ្ជាមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ជាមូលហេតុសំខាន់ ដែលធ្វើឲ្យមានការបកស្រាយ ខុស ហេតុនេះឱសថការីត្រូវ ៖

- ប្រុងប្រយ័ត្ននៅពេលវេជ្ជបញ្ជាមានភាពមិនច្បាស់លាស់
- មានភាពឆ្លាតវៃ ចំពោះគោលបំណងអ្នកចេញវេជ្ជបញ្ជា
- ប្រឹក្សាជាមួយអ្នកជំងឺដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ។

បើសិនវេជ្ជបញ្ជានៅតែមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ត្រូវទំនាក់ទំនងនឹងអ្នកចេញវេជ្ជបញ្ជា ដោយផ្ទាល់ ដើម្បីបញ្ជាក់សាជាថ្មី ។

៣- ការត្រួតពិនិត្យថ្ងៃខែឆ្នាំហួសការកំណត់ប្រើប្រាស់

ឱសថការីត្រូវបង្កើតវិធីសាស្ត្រ ដើម្បីតាមដានការស្តុកឱសថមុនពេលឱសថហួសកាល កំណត់ប្រើ ឬត្រូវការការពារការលក់ចែកចាយឱសថហួសកាលកំណត់ប្រើ ។

វិធានការខាងក្រោមរួមមាន៖

- រក្សាទុកនូវសាលាកប័ត្រឃ្លាំង (ជាក្រដាស ឬcomputer) ដែលមានកំណត់ ត្រាថ្ងៃខែឆ្នាំហួសកាលកំណត់ប្រើក្នុងឃ្លាំងស្តុក ។
- កំណត់លេខកូដ នូវមុខឱសថណាដែលជិតផុតកាលកំណត់ប្រើ (ឧ. ៣ខែមុន ថ្ងៃខែឆ្នាំហួសការកំណត់ប្រើ)
- ត្រូវត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំនូវថ្ងៃខែឆ្នាំ ហួសកាលកំណត់ប្រើ
- ចំពោះឱសថណាដែលផុតកាលកំណត់ប្រើ ឬខូចគុណភាពត្រូវទុកដាក់ដោយ ឡែក រួចប្រគល់ឲ្យភ្នាក់ងារត្រួតពិនិត្យឱសថ ដើម្បីយកទៅកំទេចចោល ។

៤- វិធានការស្វ័យត្រួតពិនិត្យកំហុសឆ្គង

ក្នុងចំណោម កំហុសទាំងនោះមានកំហុសពីរដែលសំខាន់គឺ ការបកស្រាយវេជ្ជបញ្ជា និងការជ្រើសរើសឱសថ។ ដូចនេះឱសថការីត្រូវតែប្រកាន់វិន័យដោយខ្លួនឯង ដើម្បីកាត់បន្ថយកំហុសឆ្គងទាំងនោះ ក្នុងការផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ ។

វិធានការស្វ័យត្រួតពិនិត្យរួមមាន៖

- ការបកស្រាយវេជ្ជបញ្ជា៖ ឱសថការីត្រូវចំណាយពេលមើលវេជ្ជបញ្ជាដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។
- ការជ្រើសរើសឱសថ៖ ត្រូវត្រួតពិនិត្យកន្លែងដាក់ឱសថ នូវចំនួនមុខឱសថដែលត្រូវជ្រើសរើស
 - នៅពេលជ្រើសរើសឱសថពីផ្ទៃ
 - នៅពេលបិទស្លាកបង្ហាញលើប្រអប់ឱសថ ឬកំប៉ុង ឬកញ្ចប់ឱសថដោយផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយវេជ្ជបញ្ជា ។
- ត្រូវត្រួតពិនិត្យជាចុងក្រោយ មុននឹងផ្តល់ឱសថឲ្យអ្នកជំងឺ ។

ច.ការទទួលខុសត្រូវក្នុងពេលចែកចាយឱសថ

ឱសថការីទទួលបន្ទុកបច្ចេកទេស ត្រូវទទួលខុសត្រូវគ្រប់វេជ្ជបញ្ជា ទោះបីខ្លួនបានចែកចាយដោយផ្ទាល់ ឬមិនផ្ទាល់។ ហេតុនេះគ្រប់កំណត់ត្រានៃវេជ្ជបញ្ជាត្រូវមានចុះលេខកូដហត្ថលេខា និងឈ្មោះអ្នកចែកចាយ ឬឱសថការី ដើម្បីឲ្យឱសថការីទទួលបន្ទុកបច្ចេកទេសអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណបាន នៅពេលមានកំហុសឆ្គង ឬ បញ្ហាណាមួយកើតឡើង។

វេជ្ជបញ្ជា ត្រូវកត់ត្រាក្នុងសៀវភៅស្រង់វេជ្ជបញ្ជា ឬសៀវភៅមានគល់បញ្ជីសំរាប់ឱសថការី។

ឆ- ការលក់ឱសថពីឱសថស្ថាន

១-ឱសថស្ថានអាចលក់ឱសថគ្រប់ប្រភេទ ឱសថសំរាប់វេជ្ជបញ្ជា និងឱសថលក់មិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា (OTC) ដោយឱសថការី ជាអ្នកលក់ដោយផ្ទាល់ ឬបុគ្គលិកស្ថិតក្រោមការ គ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួន។ ក្នុងករណីឱសថការីអវត្តមាន ឱសថលក់មិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា អាចលក់ដោយអ្នកជំនួយការឱសថការីដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលចំណេះដឹងអំពីឱសថ។

ការលក់ឱសថសំរាប់វេជ្ជបញ្ជា និងឱសថលក់មិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា ដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ខ្លួនអាចអនុវត្តបានក្នុងករណី៖

- ជំនួយការឱសថការីបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលចំណេះដឹងអំពីឱសថទាំងនោះ
- ឱសថការីស្ថិតក្នុងឱសថស្ថាន

២-ឱសថការី និងបុគ្គលិកដែលលក់ឱសថត្រូវធានាថា ឱសថដែលខ្លួនបានចែកចាយគឺសមស្របនឹងគោលបំណងនៃការព្យាបាលជំងឺ ឯការប្រើក្សាជាមួយអ្នកជំងឺ ជាការចាំបាច់បំផុត។

៣-គ្រប់បុគ្គលិកដែលលក់ឱសថមិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា ត្រូវផ្តល់ជំនួយដោយសរសេរលើស្លាកបង្ហាញបិទលើប្រអប់ឱសថ ឬកំប៉ុង ឬកញ្ចប់ឱសថ។

៤-ការលក់ឱសថសំរាប់វេជ្ជបញ្ជាដែលប្រើសំរាប់កុមារនិងមនុស្សចាស់ជរាត្រូវធ្វើដោយឱសថការី។

៥-នៅពេលមានការស្នើទិញឱសថពីរ ឬច្រើនមុខ ស្ថិតក្នុងក្រុមព្យាបាលតែមួយ ឧទាហរណ៍ Aspirin និង Paracetamol ឱសថការី និងបុគ្គលិកត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកទិញថា ឱសថទាំងពីរនេះ មានគុណភាពព្យាបាលដូចគ្នា។

៦-ឱសថការី និងបុគ្គលិកត្រូវរក្សាឲ្យបានជាប្រចាំនូវការសម្ងាត់ផ្ទាល់ និងអារម្មណ៍របស់អ្នកជំងឺ។

៧-ក្នុងករណីចាំបាច់ ជំនួយការឱសថការី ត្រូវឲ្យអ្នកជំងឺជួបជាមួយឱសថការីដូចជា៖

- នៅពេលអ្នកទិញឱសថ ជាកុមារ
- នៅពេលមានសំណើសុំផ្តល់ជំនួយ ស្តីពីការព្យាបាលរោគសញ្ញា ចំពោះទារក កុមារ និងមនុស្សចាស់ជរា ។
- នៅពេលមានសំណើទិញឱសថខុសពីវេជ្ជបញ្ជាមុនដើម្បីចៀសវាងការប្រើខុស
- នៅពេលមានការបញ្ជាទិញឱសថដែលមានបរិមាណច្រើនខុសពីធម្មតា ឬប្រើរយៈពេលខុសពីធម្មតា។

៨.ការរាយការណ៍អំពីប្រតិកម្មរំខានរបស់ឱសថ

នៅពេលមានប្រតិកម្មរំខានណាមួយកើតឡើងអំពីឱសថ ឱសថការី ឬម្ចាស់ឱសថ ស្ថានត្រូវរាយការណ៍ជូនមណ្ឌលព័ត៌មានឱសថកម្ពុជា នៃនាយកដ្ឋានឱសថ ចំណីអាហារ បរិក្ខារពេទ្យ និងគ្រឿងសំអាង(មើលឧបសម្ព័ន្ធទី១)។

IV. ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈឱសថការីទទួលខុសត្រូវឱសថស្ថាន

១-ឱសថការីត្រូវចាត់ទុកសុខភាព និងសុវត្ថិភាពអ្នកជំងឺគឺជាសំខាន់ជាងគេ

-ឱសថការីត្រូវមានចំណេះដឹងឯកទេសខាងឱសថ និងផលិតផលទាក់ទងនឹងសុខភាព ការព្យាបាលដោយឱសថ និងការព្យាបាលដោយមិនចាំបាច់ឱសថ ហើយត្រូវប្រើចំណេះដឹងទាំងនោះក្នុងផលប្រយោជន៍របស់អ្នកជំងឺ

-ឱសថការីត្រូវដឹងកំរិតជំនាញ និងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន។ នៅពេលណាដែលមិនអាចបំពេញតម្រូវការព្យាបាលរបស់អ្នកជំងឺបាន ត្រូវណែនាំអ្នកជំងឺឲ្យទៅជួបគ្រូពេទ្យព្យាបាលដែលមានជំនាញសមស្រប។

-ឱសថការីមានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវក្នុងការលក់ឱសថមានវេជ្ជបញ្ជា(Prescription drugs) និងឱសថមិនចាំបាច់មានវេជ្ជបញ្ជា (OTC) ដែលមានគុណភាព សុវត្ថិភាព និងប្រសិទ្ធភាព ។

ខ-ឱសថការីត្រូវមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយអ្នកជំងឺ

-ឱសថការីត្រូវគោរព និងអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈ ប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ដោយគោរពសិទ្ធិ និងមានការសន្តោសចំពោះអ្នកជំងឺ

-ឱសថការីត្រូវមានសមត្ថភាព ចំណេះដឹង និងមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឆ្លើយតបនូវតម្រូវការ និងគោលបំណងដែលគេចង់បាន។

គ-ឱសថការីត្រូវគោរពស្វ័យសម្រេច និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរបស់អ្នកជំងឺ

-ឱសថការីត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានពិតប្រាកដ ត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់ដល់អ្នកជំងឺ ដើម្បីឲ្យអ្នកជំងឺអាចធ្វើការជ្រើសរើស ឬសម្រេចវិធីព្យាបាលសុខភាពរបស់គេ។

-ឱសថការីត្រូវប្រកាន់ឥរិយាបថល្អជាមួយអ្នកជំងឺដោយមិនប្រកាន់ពីឋានៈ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ សាសនា ភេទ អាយុ។

-ឱសថការីត្រូវគោរពការសម្រេចចិត្តរបស់អ្នកជំងឺដែលមានលទ្ធភាពព្យាបាល ដែលបដិសេធការព្យាបាល ហើយសុខចិត្តរស់នៅក្នុងសភាពគ្រោះថ្នាក់។

-ឱសថការីត្រូវគោរពសេចក្តីថ្លៃថ្នូរបស់អ្នកជំងឺដែលមានលទ្ធភាពតិចតួច តែសម្រេចរកការព្យាបាលមួយសមស្របសំរាប់សុខភាពរបស់គេ។

ឃ-ឱសថការីត្រូវគោរព និងការពារសិទ្ធិរក្សាការសម្ងាត់របស់អ្នកជំងឺ

-ឱសថការីត្រូវរក្សាការសម្ងាត់ចំពោះព័ត៌មានទាំងឡាយដែលទទួលបានក្នុងការប្រកបវិជ្ជាជីវៈ

-ឱសថការីអាចនិយាយព័ត៌មានសម្ងាត់របស់អ្នកជំងឺបាន ក្នុងករណីស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ តែព័ត៌មានទាំងនោះមិនបញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណណាមួយរបស់អ្នកជំងឺទេ។

-ព័ត៌មានសម្ងាត់អាចបើកចំហបាន ក្នុងករណីមានការយល់ព្រមពីអ្នកជំងឺ ឬអាណាព្យាបាលរបស់អ្នកជំងឺ ឬក្នុងករណីច្បាប់តម្រូវ ឬបើកចំហនោះធ្វើឲ្យអ្នកជំងឺ ឬជនដទៃទៀតចៀសផុតពីគ្រោះថ្នាក់។

ង-ឱសថការីត្រូវគោរពសិទ្ធិអ្នកជំងឺក្នុងការទទួលសេវាកម្មឱសថ

-ឱសថការីដែលមិនអាចផ្តល់សេវាកម្មឱសថតាមវេជ្ជបញ្ជាជូនអ្នកជំងឺបាន ត្រូវណែនាំអ្នកជំងឺនោះទៅកន្លែងដែលគេអាចទទួលសេវាកម្មឱសថប្រកបដោយសុវត្ថិភាព

-ឱសថការីមានភារកិច្ចធានាការតាមដានសុខភាពអ្នកជំងឺជាប្រចាំ តាមរយៈការសាកសួរ និងការទំនាក់ទំនង។

ច-ឱសថការីត្រូវសិក្សាច្បាប់ ការពារស្តង់ដារវិជ្ជាជីវៈឲ្យបានខ្ពស់ និងលើកកម្ពស់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងកិត្តិយសវិជ្ជាជីវៈ

-ឱសថការីត្រូវគោរពច្បាប់ បទបញ្ជា ស្តង់ដារ និងក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ

-ឱសថការីមិនត្រូវអនុគ្រោះចំពោះការប្រព្រឹត្តល្មើសច្បាប់ ឬបទបញ្ជា ឬស្តង់ដារ ឬក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់ឱសថការី ឬអ្នករួមការងារ ឬម្ចាស់ទុនឱសថស្ថាន ហើយ

ត្រូវរាយការណ៍ជូនអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ពីការប្រព្រឹត្តល្មើសទាំងនោះដោយមិនមានការភ័យខ្លាច

- ឱសថការីមិនស្វែងរកសគុណ ឬលាភសក្ការៈ ដែលមិនសមហេតុផល
- ឱសថការីមិនត្រូវព្រមព្រៀងជាមួយនឹងគ្រូពេទ្យព្យាបាល និងក្រុមហ៊ុនឱសថ ព្រោះអាចប៉ះពាល់ដល់ភាពឯករាជ្យនៃវិជ្ជាជីវៈ។
- ឱសថការីត្រូវ លើកកំពស់វិជ្ជាជីវៈ តាមវិធីថ្លៃថ្នូរ និងស្ថិតក្នុងព្រំដែននៃច្បាប់ ។

ឆ-ឱសថការីត្រូវសហការជាមួយសហភាពរៈ ឬក្របខ័ណ្ឌវិជ្ជាជីវៈសុខាភិបាលផ្សេងទៀត ក្នុងការផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជាអតិបរមាជូនអ្នកជំងឺ:

- ឱសថការីត្រូវទទួលស្គាល់សមត្ថភាពរបស់សហភាពរៈ ឬក្របខ័ណ្ឌវិជ្ជាជីវៈសុខាភិបាលផ្សេងទៀត ក្នុងការផ្តល់ផលប្រយោជន៍ជូនអ្នកជំងឺ។ ប្រសិនបើចាំបាច់ គួរណែនាំអ្នកជំងឺឲ្យទៅជួបគ្រូពេទ្យព្យាបាល។
- ឱសថការីត្រូវធានាថា រាល់តម្រូវការរបស់អ្នកជំងឺត្រូវបានសម្រេច នៅពេលបញ្ជូនទៅដល់គ្រូពេទ្យព្យាបាល។

ជ-ឱសថការីត្រូវចូលរួមក្នុងការលើកកំពស់វិជ្ជាជីវៈ:

- ឱសថការីត្រូវសហការជាមួយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកំពស់វិជ្ជាជីវៈឱសថ
- ឱសថការីត្រូវលើកកំពស់វិជ្ជាជីវៈឱសថសាស្ត្រ ដោយចូលរួមយ៉ាងសកម្មទាំងកំលាំងកាយ កំលាំងចិត្ត ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិត ឬកម្មសិក្សាការីឱសថសាស្ត្រ។

ឈ-ឱសថការីត្រូវចូលរួមឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់វិស័យសុខាភិបាល និងតម្រូវការសង្គម

- ឱសថការីត្រូវចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការលើកកំពស់ប្រព័ន្ធចែទាំសុខភាព ដោយចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ ពិនិត្យ រៀបចំគោលនយោបាយសុខាភិបាល។
- ឱសថការីត្រូវគាំទ្រការព្យាបាលដែលចំណាយថវិកាតិច ប៉ុន្តែមានប្រសិទ្ធភាព
- ឱសថការីត្រូវចូលរួមក្នុងកម្មវិធីអប់រំសុខភាពសាធារណៈ
- ឱសថការីត្រូវគាំទ្រចំពោះគំរោងស្រាវជ្រាវដែលមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ និងជំរុញការអនុវត្តនូវចំណេះដឹងថ្មីៗ នៅគ្រប់ទីកន្លែង។
- ឱសថការីត្រូវគាំទ្រចំពោះការរៀបចំបរិស្ថានឱសថស្ថាន ដោយលើកកំពស់ការថែទាំទុកដាក់ឱសថ និងផលិតផលសុខាភិបាលឲ្យមានសុវត្ថិភាព។

ឯកសារយោង:

១.លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យគ្រឹះស្ថានលក់ឱសថ(ឱសថស្ថាន) របស់ក្រសួងសុខាភិបាល

២.Pharmaceutical Society of Singapore

Good Pharmacy Practice Guide(Version-2009 March)

៣.គោលការណ៍អនុវត្តន៍ក្នុងសេវាកម្មឱសថនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា(២០០៦)